

ÜLIÕPILASLEHT

**SISU: A. P.: NOORE ÜLIOPILASE KASVATUS / Dr. E. VIRANYI: KÕRGEMA HARI-
DUSKORRALDUSE AJALOOLINE ARENG UNGARIS / O-LA-LA: JUUBILARID /
RASMUS-KANGRO-POOL: KUMME AASTAT / A. K.: Dr. CONRAD HOFFMANN /
KUUS KOOSOLEKUT / AKADEEMILISI TEATEID / PILTE / KARIKATUURE.**

ÜLIÕPILASLEHT

EESTI ÜLIÕPILASKONNA HÄÄLEKANDJA

Noore üliõpilase kasvatus.

Üliõpilaskonna noorenemisega tuleb leida ka uusi kasvatusteid.

Oleme jõudnud ajajärku, kus enam üldiselt vaikides ei saa mööda minna üliõpilase kasvatuses t. Seni on see küsimus olnud ainult organisatsioonide sisemine asi ning korraldus. Ei taha kasvatusküsimustega seotud küsimusi ega kasvatust ennast organisatsioonidelt ära võtta sellega, vaid vastupidiselt — õhutada selle küsimuse alal s ü v e n e m i s t.

Vist keegi ei taha vastu vaielda tõsiasjale, et üksik üliõpilane on praegu palju teise-
sem kui ta oli aastaid, kõnelemata aastakümneid tagasi. Kui varem ajal ülikooli astusid inimesed, siis olid nad läbi teinud juba varem teatava elukooli.

Näiteks ei pääsenud ju iga eestlane keskkooli, veel vähem ülikooli. Need, kes sinna pääsesid, olid pärit kas arenenud perekondadest või ise raudse tahte ja edaspüüdmisega noored. Eestlasest keskkooli kasvandik oli juba omaette isik, kes teadis, mis temal ees seisab,

kui ka seda, millega temal võidelda tuleb. Ka pani perekond ja seltskond tema peale suuri lootusi. Seda enam, et keskkooli lõpetanud isik oli, selleaegset hariduslikku tasapinda arvesse võttes, suur mees. Kui ta eestlaseks jäi, siis teadis ta ka, et tal ees seisab võitlusväli oma rahva parema tuleviku pärast. Ja et need üksikud, kes selleni olid pääsenud, pidid nagu ühiskonna vaate sunnil end ihu ja hingega rakendama ühiskonna heaks tööle.

Kui siis niisugused mehed ja naised astusid ülikooli, siis oli küll ülikooli töö kõrval tähtsaks eluülesandeks seltskondlik töö. See kasvatas igale tema iseloomu ja üliõpilane oli juba küps inimene, kellel enam-vähem väljakujunenud vaated iga asja peale olid olemas. Kui niisugused mehed ja naised astusid organisatsioonidesse, siis küll selleks, et neid sisemisi äratundmisi nagu karastada ja üheskoos ennast

täiendada võitluseks tuleviku pärast.

Üliõpilane oli teda ümbritsevast seltskonna enamikust oma hariduse ja väljakujunenud ilma-vaate poolest juba aste kõrgemal. Ühtlasi oli temale sellega peale pandud nagu juhi kohused.

Sellest olukorrast tingituna näemegi oma eelkäijaid peale ülikooli töö alalises ühenduses oma rahvaga ja peaaesjalikult ikkagi algatajate ridades ja juhtivatel kohtadel. Sellepärast oli ka organisatsioonides kasvatustöö teisesihiline: omataoliste ühtsulatamine ühiseks pereks ja rahva ühiste asjade ühenõuline ettevõtmine ning läbiviimine.

Jätame sækord loetlemata kasvatusprintsüübid ja töö ülesanded ning tehtud töö tagajärjed. Neid on võimalik igal meist leida kroonikates kui ka vanema põlve jutustusis, ka ajaloos.

Millest erineb siis praegune üliõpilane endisest üliõpilasest? Kõigepealt on ajaloolised tingimised hoopis muutunud.

Vabariigi 10-aastane juubelpäev Tartus.

Eesti esimene sini-must-valge — Eesti Üliõpilaste Seltsi ajalooline lipp jõuab paraadile.

Ilmavaatelised alused on teise ilme võtnud. Ümbruskond on hoopis teine ja haridus meie rahva seas on kõrge. Kõik need asjaolud on loonud kasvavasse noorpõlve uue õhkkonna. Igale inimesele on hariduse saamine võimaldatud. Varemil põlvil sel alal olnud raskused on nagu pühitud. On nagu enesest mõistetav, et inimene pärast algkooli lõpetamist astub keskkooli ja sealt ülikooli. See on nagu ette määratud ja raiutud rada, — tarvis ainult tahta ja sa jõuad sinna. Need ülesanded, mis varem lasusid üksikute haritlaste õlgadel, on saanud nüüd riiklikteks ülesanneteks. Rahvas ise on saanud enda valitsejaks. Haritlaskond on paisunud suureks ja kõige selle tagajärjeks on see, et keskkooli vanema klassi õpilasel ja üliõpilasel ei ole enam neid ülesandeid, mis oli varemil põlvel. Üliõpilase traditsiooniline töö on nagu ära võetud. Ja nüüd ei nähta enam nagu mingit üles-

annet, ega tööpõlde. Keskkooli lõpetaja on aastatelt noor; suurem osa kasvab ilma sihita ja läheb edasi teiste õhinal klassist klassi ja lõpuks ülikooli. Sellega olemegi kaotanud selle tõsise üliõpilastüübi. Ma ei taha ütelda, et sõna tõsine peaks tabama iseloomult tõsist, vaid seda, et igal oleks peale õppimisülesande veel kõrval ülesandeid.

Tean, et nende kõrvalülesannete pärast on selle lehe veergudel küllalt vaidlusi olnud ja leitud, et ega see ikkagi päris üliõpilane ei olegi, kes õppimise ja lõbu kõrval ülikooliaastatel kõrvalülesannetega tege mist teeb. Nii on kõneldud. Aga on ka teisiti kõneldud. Käesolevas artiklis ei tahaks ma kummagi kasuks ega kahjuks kõnelda. See on eri ülesanne.

Kuid ma tahaksin tähelepanu juhtida praegusele üliõpilasele. Vaadaku igaüks ennast, vaa-

daku ka teist. Ja kas siis ei leita, et siin midagi nagu puudub!

Iga aastaga näeme, et üliõpilaskond jääb aastailt nooremaks. Kui nüüd vanemad üliõpilased peavad endale ette seadma nende noorte kasvatusküsimuse, kas ei pörka nad sügava hingeelulise vastuoluga kokku? Õpilane, kes on noorelt, mil ta täitsa väljakujunemata, saanud lahti keskkooli kindlapiirilisest tegutsemis-õhkkonnast, tunneb end ülikooli astudes ilma piirideta ruumis. Ta otsib omale piire, sest piiridega harjumine ei lähe nii ruttu kontidest. Ja kui sa ei leia, mis siis?

Nagu ma eelpool tähendasin, oli endisel üliõpilasel võimalik üliõpilaselukorda kaasa tuua peale ülikooli töö ka keskkoolist pärandatud töö ülesanded rahva kasuks. Ta teadis, kuidas ta end üleval peab pidama, sest ümbruskond, kelle eestvedaja ta oli, vaatas järjest ta sammude ja tegude peale. Prae-

gune põlv üliõpilaskonnast seda ei tunne ja seltskonna vaade praegusele üliõpilasele on ka hoopis teine. Üliõpilane on praegu lihtne üliõpilane, kes õpib ja õpib ülikoolis. Ühesõnaga: on õpilane ilma teiste ülesanneteta.

Tegelikult on selles asjas ekslik seltskonna vaade, samuti ka üliõpilase enese vaade oma olukorrale. Ülesanded on jäänud selleks samaks, mis nad olid, kuid nende juurde tuleb asuda ainult teiste abinõudega. Muutunud oleme ainult meie ise.

Nüüd — missugused ülesanded jäävad meie omavahelisele kasvatusel?

Minu arusaamise järele ei või ühe mõõdupuuga mõõta aastatelt noore ja vana kasvatust. Siin tuleb vahet teha kasvatusprintsipiides. Kui tegemist on noore üliõpilasega, siis peame kõigepealt pakkuma noorele ka teatavad raamid, milles ta koduneda jõuaks. Noorel peab

raam ümber olema. Muidugi on üliõpilaspõlve kasvatusraam teisem kui keskkooli oma. Noor tuleb uues õhkkonnas koduseks teha. Enne kui temale mingisuguseid ülesandeid anda, tuleb noor murrangu ajajärgust üle kasvatada. Kui sellest üle on kasvatatud, siis alles tuleb tutvustada ülesannetega, mis üliõpilasel täita on elus ja seltskonnas. Üliõpilaskonna kasvata v a t a v põlv peab täitma keskkooli kasvataja ülesandeid veel mõni aeg. Üks keskkooli direktoritest, kes ihu ja hingega on süvenenud noorte hingele, tähendas jutuajamisel: «praegu läheb õpilane just siis koolist minema, kui ta midagi taipama hakkab ja kus kasvatus nagu alata võiks, siis kui meie üksteistest alles aru hakkame saama.»

Need sõnad määravad vanemate üliõpilaste kohustused noorte vastu. Kui sellest otsast kasvatuslega peale ei hakata,

siis viime noore üliõpilase alla, mis mõju ei jäta avaldamata lähema tuleviku peale.

Meie ei ole seni omi kasvatusprintsipi revideerinud. On jäänud vana korra juurde, kuid tegelik elu näitab, et vana korra juurde jäämine sünnitab meile väga suuri raskusi.

Ka nende juures, kes praeguse üliõpilaspõlve juures endid peavad vanemaks, tuleb omamoodi vastastikust kasvatusööd suurema hoolega teha ja parandada viimaste aastate vigu.

Tahaksin näha, et üliõpilasorganisatsioonide vanemad liikmed esmalt oma keskel hakkaksid neid küsimusi arutama ja kui omavaheliselt juba nagu kindlamatele seisukohtadele jõutud, siis need mõtted ja teesid üle kantaks organisatsioonidevahelisele pinnale, et niiviisi üheskoos leida praeguse aja noore üliõpilase kasvatuserada. A. P.

Kõrgema hariduskorralduse ajalooline areng Ungaris.

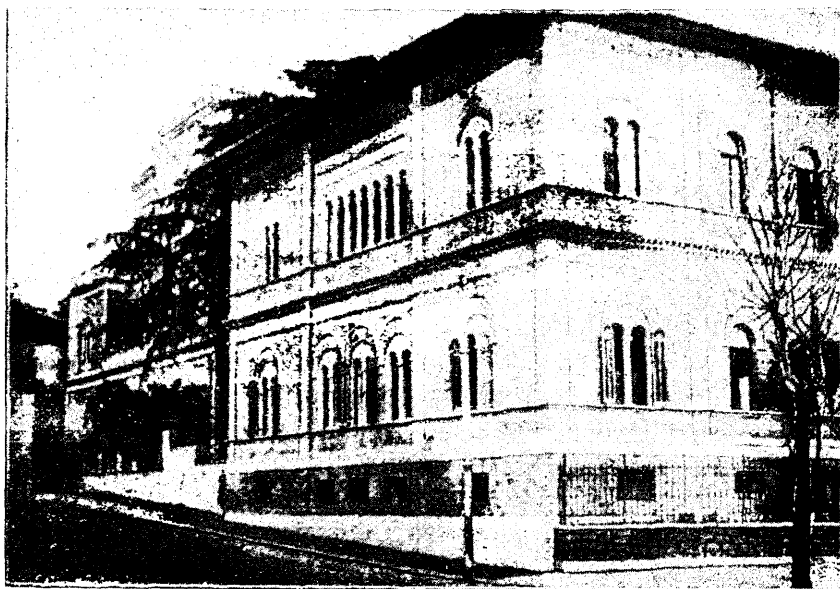
2) Ungari üliõpilased välismaal. Stipendiumid, kolleegiumid ja teaduslikud asufised välismaal.

Ungari üliõpilaste välismaal studeerimist seletab ülikoolide, hiljem professuuride ja erialade puudus Ungaris. Hiljem tehti protestantlastele takistusi õppimises Ungari ülikoolis, Maria Tereesia jälle keelas ära viimastele välismaal õppimise. Kuid need määrused ei võinud kaua kesta. Ungari rahvas on loomult tolerantne ja vabameelne. Ajajooksul arenes välja õpetamise vabadus. Veel orjuse ja pärisfeodalismi ajal võimaldati mitte ainult aadlisoost pärit olevale noorusele, vaid ka talupoegade ja linnlaste lastele õppimine, isegi

kõrgemates koolides. XVIII sajandi teisel poolel antakse Ungari ülikoolis õppimise vabadus ka juutidele.

XIX sajandil tõuseb Pesti ülikool ning teised ungari kõrgemad õppeasutused välismaa ülikoolide nivooi, isegi võistlevad nendega. Selle loomulik-tagajärg on, et minnakse vähem välismaale ja ainult kuulsamatesse ülikoolidesse. Ilmasõja lõpul lahutas armutu Trianon'i rahuleping Ungari emariigist $3\frac{1}{2}$ miljonit ungarlast ja vähemusrahvaid, kellede noorsugu varemini Ungari ülikoolides õppis.

Čehho-Slovakkia, Jugoslaavia ja Rumeenia ülikoolid loevad oma üliõpilaste hulgas tuhandeid ungarlasi. Endine Pozsony'i ja Kolozsvár'i ülikool on čehhide, resp. rumeenlaste kätte sattunud. Algusel tungisid eemaldatud maa-aladegi üliõpilased Ungarisse. Politiliste olude tõttu jäävad nad uuemal ajal uute riikide ülikoolidesse edasiõppimiseks. Nende suur arv tõendab, et Ungari ülikoolide ümberrahvustamine väikeliidu riikide (čehhide ja rumeenlaste) poolt oli mitte ainult vägivaldne, vaid ka õiglusevastane akt. Kolozsvár'i

Ungari ajalooline instituut Roomas.

ülikooli ungari üliõpilaste arv on praegugi ligi 1000, see on 30–40% selle ülikooli õpilaste üldarvust. Aga Saksamaa, Austria, Itaalia, Prantsusmaa, Šveitsi, Inglismaa jne. ülikoolideski õpib praegu sadandete kaupa ungari üliõpilasi, nad on osalt emariigist, täiendamise otstarbel, osalt väikeliidu riikidest, need kes ei taha oma uue riigi

võrkeelsetes ülikoolides õppida, vaid eelistavad suurte rahvaste ülikoole. Ungarikeelsetes ülikoolides õppimine on neil raskendatud poliitiliste põhjuste tõttu.

Välismaal õppimine sündis juba vanematel aegadelgi mitte ainult isklikkude ettevõtete põhjal, vaid selle eest kandsid hoolt keskajast saadik kogudused, kirikud, linnad,

ohvrimeelsed aristokraadid, valitsejad jne., keda kultuursed, poliitilised või teised huvid sundisid seda tegema. Nii näiteks Esztergom'i peapiiskopkonna toomhärja, Juhán Budai (1393–1427) asutab Kristuse Kolleegiumi, mille ülesanne oli kehvemate üliõpilaste välismaal õppimise aineiline toetamine. A. 1579 asutati Roomas Ungari Kolleegium, mis paavst Gregorius XIII poolt järgmisel aastal sakslaste omaga ühendati ja Collegium germanico-hungaricum'i nime all praegugi veel tegutseb. Asutamisest saadik meie päevini on siin ungari tähtsamad kirikumehed oma põhjalikuma teadusliku ettevalmistuse ning täiendamise saanud. Kardinal Pázmány asutab (enne Ungari ülikooli) juba a. 1623 Viinis praegugi veel tegeva Pazmanium'i Ungari rekatoliseerimise sihiga, kuna Maria Tereesia poolt a. 1751 Viinis asutatud sõjaväekool Teresianum kandis teatud määral ümberrahvustamise sihti.

Juubilarid.

Imelised on meie inimesed-juubilarid. Kui keegi on aastat 10, 15, 20, 25 tööd teinud koolmeistrina, postiametnikuna, arstina ja teab kellena, siis ta tahab näha oma pilti lehes ja kirjutust, kus on märgitud, mitu aastat tema olla tööd teinud.

Et olla olnud väga virk ja sellega end vaesusest aidanud haljale oksale ja ka lapsi kasvatanud ustavalt. Ja peasi, et võinud „elavalt“, „tuliselt“ ja kes teab mismoodi seltskondlikust elust osa. Kas või sellega, et olnud kauaaegne truu „Postimehe“, „Sakala“, „Valguse“ lugeja. Ja et on olnud mõne koguduse hoolekandjaks, loomakaitse seltsi liikmeks jne.

Ja siis loeme paar päeva hiljem liigutavad sõnad juubilaril, kus tänab selle ootamatu meelepidamise eest. Ja et ta jõud on olnud väikene, aga seda jõudu mõõda on ta alati talitanud.

Oi, oi need juubilarid! Kui kõik ausad inimesed, kes 10, 15, 20, 25 aastat tööd on teinud või 50 a. vanaks saanud, kõnniksid ise või saadaksid sõbra klišeekesega ajalehe toimetusse kõnelema, et kas ei saaks ikka avaldada, eks meil siis võiks igas lehes üle paarisaja sarnase juubilaril olla. Ja järgmises lehes tänamised! Päriskena lugemise saaks.

On vahel naljakas mõelda, et vanad inimesed üllatavalt võivad olla edevad. Aga siis jälle oled rahul. Kord üks juura professor seletas, misugune inimene on „täisealine“. Kui ära oli seletanud juriidiliselt, siis täiendas lõpul lõbusalt-inimlikult: aga juura eksivat tihtiigi, sest on inimesi hallpäid, kes kunagi ei saa täisealiseks. Maa keeli — ikka varsa vigurid.

Meie lehed hoolitsevad aga oma ringkonna eest hästi, ja nii ei tule

kunagi puudust juubelitest, millel tundub olema ülemaaline lähendus.

Kord oli ühes lehes sõnum ja pilt sellest, et Pärnus olla sepp olnud 25 a., ja et tal varem sepikoda ei olla olnud, aga lõpuks selle „sooritanud“...

Siis on meil juubelid suurtele meestele, isamaa „parimatele poegadele“. Kui „parim poeg“ töötab ja oma „parimat“ loob (muusik, kirjanik, kunstnik j. n. e.), siis ei hooli temast keegi. Hangu ära või tee mis tahad. Samuti praegu nagu vanasti, kui Kreutzwaldi kohta ahjakene tähendas, et mis sa santi kiidad.

Kui raha ei ole ja maju pole saanud muretseda panga nõunikuna, siis ole tark palju tahad, väärt pole sa midagi.

Ja seltskond ei tea sinust ja ei pea sinust lugu.

Siin tõsine jutuaamine Peterburi haritud eesilaste perekonnast: jutt on (Järg lk. 54)

Ungari linnad andsid juba vanematel aegadel stipendiumisid üliõpilastele, ning leidsid ka võimalusi nende korraliku õppimise kontrollimiseks. Ungari linnade kõrge kultuur arenes välja nende stipendiaatide tegevuse tõttu, sest koju tulles astusid nad linna teenistusse ja kasutasid oma kogemusi, teadmisi ning suhteid välismaadega linnade kultuuri ja hea käekäigu tõstmiseks.

Nagu tähendatud, kestis ungari üliõpilaste välismaal õppimine XI sajandist XIX sajandi alguseni. Romantismi ajal tekib Ungaris uus, sõna tõsisel mõttes, natsionalistlikum areng iga eluavalduse alal. Ungarlus teeb XIX sajandil hiigla ehitavat tööd, mille saavutused selguvad alles nüüd täiel määral, kui on tuntud kaotus, mis Trianon Ungarile tegi. Nagu sii-

diuss tõugus, töötas ungarlus väsimatult XIX sajandil; öeldakse praegu, et üks katastroofi peapõhjustest oli; kadus välismaa olude silmaspidamine ja õige orientatsioon Euroopa segastes oludes.

Ilmasõda murdis endise tõugu: ungari liblikas on aga selles operatsioonis oma ilusamaid värve kaotanud. Püüd endiste puuduste kõrvaldamisele ja ungarluse ning euroopalikkuse õige süntesi loomisele XX sajandil (süntes, mis eel toodud andmete põhjal keskajast saadik Ungari peaküsimus oli) kutsus esile vägeva tungi ungari õppiva noorsoo keskel — käia võimalikult rohkem välismaal. See on ühenduses meie päevil välismaal tekkinud üldise huviga ungari kultuuri vastu, rääkimata paljuist ungari teadusmehist, kes oma isikliku tubliduse tõttu on tegevad

Krahv dr. Kuno Klebelsberg.

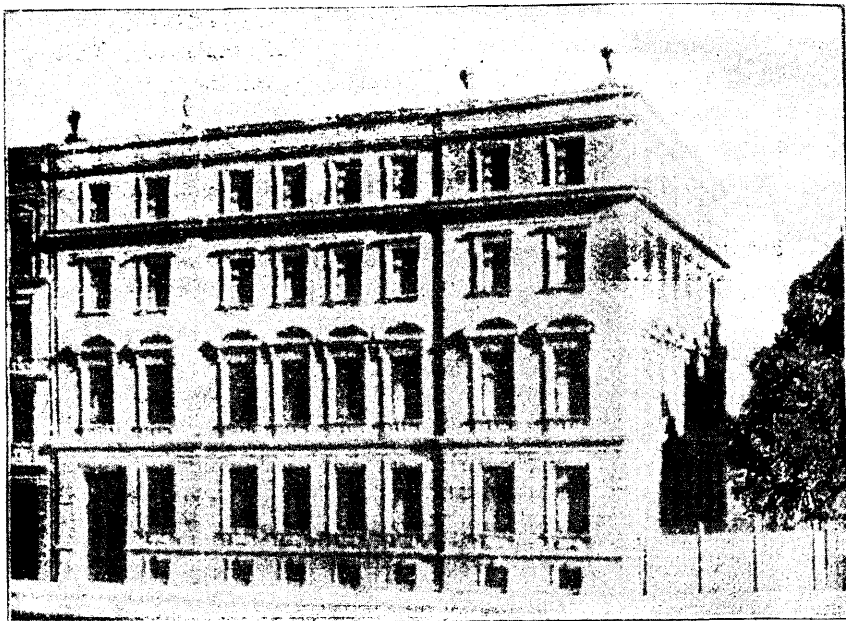
Euroopa, isegi Ameerika ülikoolides. Me näeme, et viimase aastakümne jooksul Saksa, Prantsuse, Itaalia, Poola, Eesti, Soome, Hispaania, Rootsi, Bulgaria väikse liidu riigid ja New-Yorgi Columbia ülikool pöörasid erilise huviga ungari keele ja üldse ungari teaduse esitamise poole oma ülikoolides. Ungari valitsus, eriti 1922. a. saadik praeguseni ametis olev haridusminister krahv dr. Kuno Klebelsberg, pühendas väärilist tähelepanu sellele, enamasti spontaanselt ja ometi mitte Ungari, vaid välisriikide algatusest päritud liikumisele. Pandi alus suurejoonelisele Ungari teaduse esitamisele välismaal ja võimaldati Ungari üliõpilaste järjekindel õppimine välismaal. Berliini, Rooma, Viini ülikoolide Ungari Instituudid on lõpulikult valmis, Pariisi Instituut asutatakse lähemal ajal, samuti kutsutakse uuesti ellu Konstantinopoli Ungari Instituut. Saksamaale, Austriasse, Prantsusmaale, Itaaliasse saadetakse riigi stipendiaatidena igal aastal igasse riiki 25—30 üliõpilast või ungari ülikoolide lõpe-

Vini Collegium Hungaricum.

tajat. Šveitsi, Inglismaa ja Ameerika Ühisriikide ülikooles on ungari üliõpilaste-stipendiaatide arv väiksem (5—10). Lääne kultuurvõrgu teostumise järel kavatakse ida ja hõimurahvaste poole pöörata. Selle tundemärk oli ometi juba a. 1923 Tartu Ülikoolile saadetud 1000 teosest koosnev ungari raamatukogu. Ungari Instituudi asutamine aga ei leidnud Tartu Ülikooli poolt senini poolehoidu.

Viimasel ajal tekkis Ungaris uus aade, uus tegevusala: teaduspolitiika. Tema peapüüd on teadusliku ja üldkultuurse suhte loomine iga kultuurmaaga, üldse germaanlaste, romaanelaste ja slaavlastega, samuti ka uraal-altai rahvaste haridus-eluga. Ungarlus on nende rahvastega keeleliselt, ajalooliselt ja kultuurarenemise vaatekohalt ühendatud. Sidemete uurimine annab veel palju tööd, samuti ka uute loomine. Igal eelmainitud riigil on oma enam-vähem tähtis osa. Ungari ja Eesti vahel on ka haridussidemeid isegi rohkem ja vanemaid kui seda üldse arvatakse.

Berlini Collegium Hungaricum.

Ungari üliõpilaste ja teadusmeeste ülesanne, kes praegu omal kulul või riigi stipendiaatidena välismaal töötavad, on vastutusrikas, aga ülev: „*extendere maiestatem nominis hungarici!*“ Peab ütlema, et Ungari riigi praegused juhid on sellest ülesandest täiel määral arusaanud ja riik kulutab selleks ots-

tarveks stipendiumite ja ungari institutide toetamise kujul igal aastal mitmesaja miljoni eesti marga suuruses summasid. Ungarlus loodab, et välismaal tegevad teaduslikud asutused ja enamasti nendega ühendatud Ungari Kolleegiumides ennast täiendavad stipendiaadid valmistavad teed Ungari paremale tulevikule. **Dr. Elemér Virányi.**

„Kalevipojast“, Kõik teavad seda. Siis on juht „Kreutzwaldi Kalevipojast“. Ja üks daam küsib: aga kes on kirjutanud Kreutzwaldi Kalevipoja?!

Alles hiljuti matsime Kitzbergi.

Üks Tartu lihunikke avaldab kundedele imetust, et miks tullakse nii suurelt ja uhkelt üht kirjanikku matma?! Oleks ometi mõni suur-lihunik, kes kogu poole linnale muretses vorsti, liha, rasva! — nii ta arvas.

Ja ühe meie kord olnud ministri täisealine perekonnaliige küsis, et kes oli Kitzberg?

Kui meie „parimad pojad“ saavad ümariku vanaduse, siis tehakse nendele ka juubel. Ja uhke: aktus riigivanemaga, haridusministriga, veel mitme teise + paari koolilapse + lilledega ja paljude õnnesoovijatega.

Rahvast on siis murdu.

Ja kõik on siis ülevas meeleolus

ja austavad oma juubilarit, mis hirmus. Nii nagu tunneks nad neerudeni oma jumaldatut juubilarit. Juubilar muidugi muigab, kui kõneleja tema aoks tuleb eksides meele — teiste meeste teeneid (nagu see rõõm sai osaks E. Vildele Tallinnas).

Mõni mees-juubilar saab sellest paraadist päris mõnusa huumoriga üle. Täna, naeratab, on rõõmus, võtab valitsuselt pitsereitega ümbriku, teistelt aadresse. Pärast süüakse, juuakse ja kõik on ilusti mööda.

Kord tahtis üks vanapoolne naisterahvas olla väga armunud juubilarisse. Viis roose ja andis edasi ning soovis, et juubilar need roosid enese käes peaks kuni hommikuni. Ei pidanud, juubilaril oli ju lillesid ka teistelt . . .

Suure keerutusega valmistas oma juubelit ette üks juubilar. Auahne

ja kiitusehimuline oli teine, mis võis. Organiseeris ja kombineeris. Kõiksugused asutused teadsid ammu tema soove. Juubilar ei olnud esimene täht meie parimate keskel, aga juubelit tahtis muidugi suurt ja sädelevat. Tehtigi siis, ja kõige kõrgemad pandi liikuma, et saada „seesinatset“ (pitsereitega kirja).

Aga pärastine liigutav tänu ootamatuse eest — oo, miks ei olnud ootamata...

Tasapisi maad kuulates ja pinda otsides liigutas end üks teine juubilar. „Et kes nüüd minukesega sarnaseid asju teeb“. Mina pole ju midagi teinud, mina tühipaljas. Tuletas seda aegsasti kõigile nii diskreedilt meelde, et juubel ei võinud pidamata jääda. Ja siis oli pisarateni liigutatud, et ei olnud unustatud.

Inimesed on lõpmatuseni kenad ja head ja lähivad siis laiali . . .

Kümme aastat.

Eesti on nüüd oma 10-a. sünnipäeva ära pidanud. Kõik kõhklejad ja kahtlejad, kes iseseisvuse alul unes ka ei julgenud uskuda väikese vabariigi püsivusse, on nüüd oma silmaga näha võinud väikese kestvuse juubelit. Uued rajariigid on leitud vanade suurriikide poolt isegi tarvilisiks. Neil on teistkorda ajaloos täita ülesanne — hoida piiri lääne ja ida vahel, olgugi kummalgi korral ise ülesannetel. Läänele on nüüd tarvis värskeid erapooletuid rajariike, mis kaitsevad idamaade käärivate mõjude pääsemist läänesse. Tugevad suurriigid on üksteisest eemale hoitud ja ei saa nii kergesti üksteise kallal hambaid proovida.

Sellepärast on loomulik, et suurriigid pole vaenulised väikeriikide vastu ja ei tarvita sõjalist jõudu nende kaotamiseks. Ka Venemaa on esialgu jätnud sarnased himud — juba või sel-

legi pärast, et võita teiste suurriikide silmis sümpaatiaid.

Kui 1920. a. alul Tartus alla kirjutati Eesti-Vene rahu, siis tähendas eraviisil Joffe, et Vene ei taha püüda vallutada noort Eestit sõjalise jõuga, aga ta olla arvamises, et Eesti ise oma sissemissenõutrusse sureb kümme aasta jooksul. See diplomaadi kurb ennustus pani nii mõnegi mõtlema, sest olime kurnatud ja väetikesed küllalt, et ei võiks alataja ehitada püsivat kodu.

Aga oleme ehitanud ja jalul püsinud. Ei, meie jalad on isegi kangemaks kasvanud ja kasvavad veelgi!

Kui meie saaks-suudaks-oskaks aga ikka kõige paremini tegutseda, kõige otstarbekohasemalt oma jõude valida tööle ja sellele tööle kõige elujulisema suuna anda!

Selle suuna võtmises ja jõude valimises oleme kümme

aasta kestel nii paljugi kibedalt eksinud.

Tuletagem meelde neid roosilisi unistusi, ettekujutamisi, mis siis tundsiime, kui võidurikas front iseseisvuse juba peaaegu kindlustanud oli. Kuidas siis loodeti ja oodati tulema ideaalseid päevi ideaalsete inimestega tegevuses, ideelise isamaa-armastusega, üleva vaimustusega j.n.e. Aga kõik kujunes teisiti. Parteid algasid isamaa naha venitamist. Mis isamaa valud, kui aga partei võimule saaks viia oma mehi! Ja kus siis hakkas pealvee ujuma igasuguseid inimesi, et aga mõne tüüri, mõne kraani juurde pääseda. Ja kui patriootilised näod võtsid siis enestele ette kõik need, kes isamaale vähe anda armastasid, aga tublisti võtta püüdsid! Maadeldi ja sasiti, lapiti ja mõteldi ümber. Kullakene kadus ei tea kuhu, vabrikud neelasid määra-

Hoopis teistsugune oli üks juubilare. Ta hoidus kõigest ja kõigest eemale, nii nagu ei hooliks kogu ilmast ja inimesist. Aga inimestele löi ja müüs loomingu. Ta oli põhimõtteline — olla ja elada üksi oma loomingu. Ta ei käinud seltskonnas ja ei kannud krüsantheeme nõõpaugus.

Ta nagu häbenes inimesi, ja kes teab, kas mõistabki Robinsonina teiste keskel olla.

Imeline oli tema, ta armastas renomeerida oma liigvaesusega ja sellega, et on ikka pidanud leppima kibeda puudusega, kus palju valida pole. Aga kui mõni aasta tagasi elas ühes suvituslinnakeses, siis ei leidunud seal kogu turul, mida tema võiks süüa: ei „valli“ üks ei teine asi sellele vaesele inimesele.

Intervjueriti meest juubeli eel. Jälle hädaldamine, et olla elanud ikka ühes toas ja sahvris. Teised on näi-

nud vist kolme tuba ja kööki. Ja nüüd olla suures ülejõukäivas korteris (vist kuus tuba), aga raha vähe, otsivat vähemat korterit. Teised räägivad, et tahtvat tuba või kahte juurde, ei saavat muidu hästi anduda loomingu.

Juubelile ei tule, ta on üle neist asjust. Ja ei ole ka kuube, millega kõlbaks sakte keskele tulla. Ja mõtlevat filosoofiliselt üldse selles vinklis, mis ei lähe juubelite suunas.

Küll juubelikorraldajad on hädas: peakõnesid, kiida, too lilli ja aadresse, aga pole vastuvõtjat. Minki siis kohe kodu kätte viima. Aga juubilar kas kodust minema pistnud või ei võta vastu. Võta aga kingituste kompsud kaenla ja pista „seesinatsed pitseritega kirjad“ tasku ja kõnni tulema.

Siis minki hommiku vara uuesti, et ega erak siis ometigi kodust ei puudu. Jälle kompsud kaenlas ja

kuväärid taskus. Aga kus juubeli mees kodu saab olla, ära mis ära. See juba pahandas. Asjad laoti lauale, rahaga sõideti linna panka, miakstisisse ja hoiuraamat läkitati koju.

Nii tagasihoidlik lambukene on mõni juubilarest.

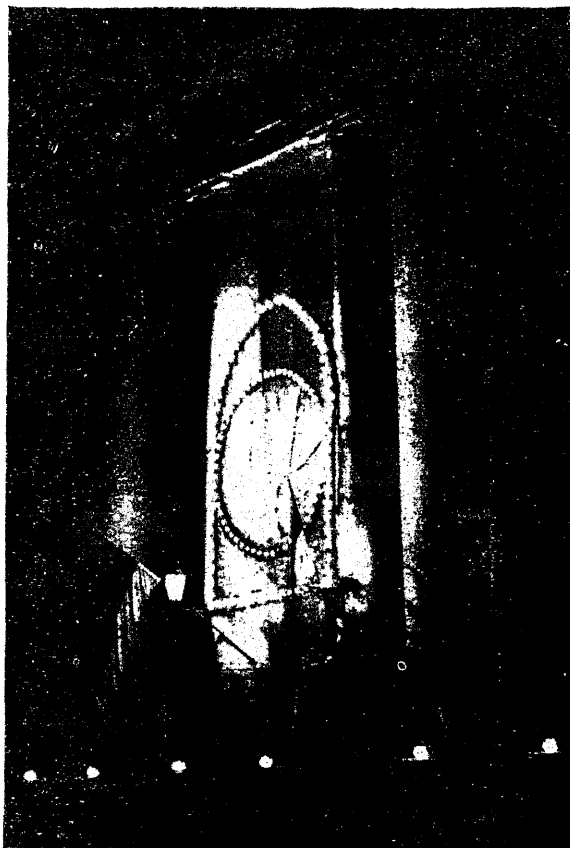
Ei tema taha muud kui kangesti vaene olla rahva ees ja ei soovi ka mapp vastuvõtta isiklikult. Et lase kaasvõitlejad jooksevad ja kõik korda seavad. Et tema siis erakuna aina vaatab kõik üle, et palju seda au ja kinki on.

Seltskond aga aina imestab seda tagasihoidlikku ihusurmajat vaimuini-mest, kellel ei ole kuube ega ka lusti tulla inimeste sekka ja kelle loomingu lend on nii lai, et kuidagi ei mahu kuues toas looma!

Eesti rahvas, vaata, kui sa oled juhm ja ei mõista oma parimaid poegi austada, siis saad nõõkeid.

tuid summasid, ärilised „kontorid“ ja firmad ähvardasid oma pankrottidega kogu rahva rahaliselt segi lüüa j. n. e.

Kui palju närusust aadete kilbi taga, kui palju väiklust võitluses võimu pärast! Kui palju juhumust, sõgedust, selguse, heasoovluse, elujõulise kõrval. On huvitav märkida, et eriteadline haritlaskond, mis õieti riigi mehhanismi südameks peaks olema, kõige vähem hindamist leiab. Neid nagu kardetakse koguni. Hariduselu juhtimisele valitsuse keskasutuses ei ole veel tänaseni pääsenud isegi kõrgema haridusega isikud, rääkimata suurest osast koolinõunist maa-konna ja linnavalitsus-

Vabariigi 10-aastaselt juubelpäevalt.
Alma mater öises piduehtes.

tes. Samuti on amet-asutustes teatud osakondades juhtideks mehed, kel vastav eriharidus puudub. Ministreiks on iga mees ja igal toolil, kui aga partei ette lükkab ja hääled annab.

Sellest tuleb, et edu, mis olemas ilmkahtlemata, meil on liikunud mõnikordki kobades. Meil on palju olnud kitsed kärneriks ja iga mees ei ole oma liistu juurde jäänud. Millise võime saavutada niiviisi ülesehitava töö intensiteedi!

Meie oleme palju kulutanud näit. üldhariduse ja kõrgema hariduse peale. Ei ole nurka ilmas, kus oleks nii palju üliõpilasi. Aga ei riik ei tarvita neid, ei saa ka mehed ise rakendada endid

Kui sa aga lähed ja koguned austama, siis nõõgitakse sind ka — kuube ei ole teie sekka tulemiseks.

Oi apetidid! O tempora, o mores! o, o... ei tea mis veel ütleks kõik selle o'ga...

Jälle tuleb minule meele see professor, kes arvas, et on inimesi, kes vanaduseni ei saa täisealiseks. Pahandab oma veidrustega inimesi, nii et üks kirjanikest asjatult juubilari jahilt kohviku lõõtsutas ja ohkas: enesetapmise mõtted tulevad peale!

Seda inimlikku vanaduse nooruslikku edevust. Ühe suure mehe olin kord ära pahandanud Tema rääkis, et arvits on palju asju teada, et olla õpetlane. Mina jälle, et võib olla vahel vähemate materjaalide tundmisega, aga peab teaduse saamiseks veel teadusliku mõtlemisviisiga pea otsas olema. Pahandus oli suur. Et end peasta, tegin osava komplimenti: et üks ole küllalt neid mehi, kellel sarnased

teadmised kui teil, aga kus nad on, teie üks oletegi mees.

Vaat siis, kui nägu läks sõbraliukuks ja mees tõmbas habeme läbi peo, sõnades: no kust meie neid mehi siis võtame!...

Juubilarid on publikule vaja. Noorusele on suuri mehi vaja eeskujudeks.

Aga väikesed oleme meie ja mine tee väikeseist asjust suuri sambaid.

Südamlik tänaja on aga kahtlemata sümpaatsem kui kõrvalehoidja, kel omad inimlikud vigurid.

Ka mina käisin kõigil aktuseil.

Selle „puuduja“ omal oli kõige rääbalam olla. Ärgu usutagu, et minul tema pale nägemuse järele oleks nii väga suur himu olnud, aga mõtlesin, kui lubad tulla, siis tule ikkagi, ja asi tahe.

Ei maksa ju janu tunda juubeleist, aga millega meie siis lõpuks huvi peame kasvatama vaimutöö vastu.

Mine vägisi kinno, sest pole ju muidu kuhugi minna!

Tont võtku, rahvast kirutakse massiks vahelgi õigusega, aga „parimail poegadel“ ei puudu ka üsna harilikud aluspüksid — s. o., need üsna inimlikud pisiklused, mis elu suurtelegi asjadele lähemalt silmitsedes muigamanevad omadused külge poogib...

Juubilarid, ustavatest seppadest peale kuni suurteni loojatani, armsad olete, aga teete selle eluga vahelgi kena nalja.

Aga nali on terviseks, kui nalja mõistetakse.

Eks meie nooruses vaata ja armasta teisiti mõtelda juubilaridest. Aga kes teab hiljem — siis kui saame audoktoriteks ja juubeli osalisteks. Ehk meie siis oleme just nii. Armas noorus, küll oleks mõnus kui natukenegi saaksime teisiti olla.

O-la-la.

sügavamale loovale teaduslikule tööle. Vaevalt on meil üks või kaks kapitaalsema väärtusega raamatut ilmunud. Kui nüüd juubelit pühitsesime, siis saime kaks miljoni marka välja anda mingisuguse sisutu mälestusalbumi peale. Tervena 200000 tükki laotati neid laiali. Aga mis seal sees oli. Vahest mõni tuhat inimest löid silmad teksti, teised vahtsid pilte — nendegi keskel oli mõnda nägu pea igal leheküljel.

Vist kohe peale rahu kõneldi laialt, et 10. a. juubeliks anname välja suure ja põhjaliku vabadus-

sõja ajaloo. Komiteid loodi ja vist 150000 marka määrati selleks otstarbeks. Mõeldagu ometi — selle summa eest taheti leida ajaloolast, kes tustiks aastate viisi arhiivides, korjaks mälestusi, uuriks, puuriks, ja siis kirjutaks kokku suure raamatu!

Vaadake, nii on lugu meie asjadega: juhitakse pinnapealsuse poolt ja tehakse pinnapealseid asju ohtrasti.

Eesti elukosumine — kuidas rahval on see südame peal! Valu ja vaeva on küllalt maksnud iseseisvaks saamine. Iseseisvuse alu-

sel elu ilusaks teha püüda kogu rahva seisukohalt, see on Eesti ideaal. Seda ei saa bürokratiiseerumise protsessi läbi. Seda ei saa parteide nägelemise kaudu.

Rahva loovale vaimule on rohkem soodustusi vaja. Rahva annetele on tarvis rohkem tegevuspinda võimaldada.

Isamaa ei tarvita võtjaid, isamaa edu nõuab isamaale andjaid.

Üliõpilaskond, kord rahva vaimline südametunnistus, mõtle järele, kas ei tuleks sulgi olla hoopis erksam päikese toomisel oma kodumaale.

Rasmus Kangro-Pool.

Dr. Conrad Hoffmann

külatab Tartut ja jääb siia kümneks päevaks — 17.—27. märtsini. Ta tuleb siia kui Kristlikkude Üliõpilaste Ilmaliidu (World's Student Christian Federation) välissekretär. Selles kvaliteedis on tal olnud kokkupuutumisi kõigi Euroopa maade üliõpilastega — Venemaast kuni Hispaaniani, aga ka kõigi teiste maade omadega, kõnelemata Ameerikast, kust ta ise pärit. Ja vaevalt on teist inimest, keda Euroopa üliõpilaskonnas nii laialiselt tuntakse kui Hoffmanni.

Kohe pääle sõda, sel ajal, kui maailma üliõpilaskond oli täidetud kibeda võitjate ja võidetute meeleoluga, juhtis dr. Hoffmann „Euroopa Üliõpilasabi“ (European Student Relief). Too organisatsioon oli tol ajal suuremaid üliõpilaskonna aktsioone. Eriti Kesk- ja Ida-Euroopa üliõpilaskonnad, kus oli vaimne ja majanduslik olukord kõige raskem, võisid dr. Hoffmanni hoolduse all nii mõnestki muidu ületamatust raskusest võitu saada.

Sest ajast on Dr. Hoffmann tuttav ka Eesti üliõpilaskonnale.

Miljonitesse dollaritesse ulatuvad summad, mis koguti ja jagati mitmesuguste maade üliõpilaskondade ühisettevõttele.

Aga veel enam. Sõjale järgneval aastail oli majanduslikust tarvilikum vaimne koostöö. Sellele tarvele tuli jällegi vastu dr. Hoffmann. European Student Reliefi esindajana ta korraldas esimesi üleilmlisi kohtamiskonverentse, kust võisid osa võtta eranditult kõigi maade üliõpilased. Need olid ainukesed tõeliselt üleilmlised konverentsid. Sest, nagu teada, alles hiljem suutis praegune üldiselt kõiki haarav üliõpilaskoondis C. I. E. kokku tuua kõigi maade üliõpilasi. Kui neil konverentsidel tahtsidki puhkeda vaenulikkust süvendavad kokkupõrked mitmesuguste üliõpilaskondade vahel, nagu prantslaste ja sakslaste, poolakate ja ukrainlaste vahel, siis oli sõbralikuks

lepitajaks dr. Hoffmanni konverentsi juhatamisoskus ja tema isiklik taktitunne.

Dr. Hoffmann tuleb seekord Eestisse Eesti Kristliku Üliõpilasühingu korraldusel ja esineb siin terve rea avalikkude ettekannetega üliõpilaskonnale. Siin ta kõneleb mitmesugustest moodsat üliõpilast ja kristlust puudutavatest küsimustest. Ta ettekanded on kõikjal leidnud suurt vastuvõttu. Räägib ta ju omast rikkast kogemustikust, millist ainult vähesed omavad. „Kristus ja moodne üliõpilane“, „Maailma üliõpilaskond ja vaimne koostöö“, „Rahvaste lähenemine üliõpilaste kaudu“, „Piibel ja tänapäev“ — need on mõningad teemid, milliseid dr. Hoffmann käsitleb.

Dr. Hoffmanni organisatoorne geenius ja ta alati hingestatud kõnetalent on neile ettekandeile parimaks tagatiseks.

A. K.

Kaasvõitlejad, tehke „Üliõpilaslehele“ kaastööd!

Kuus koosolekut.

Edustuse esimene koosolek kevadsemestril oli 1. veebr. k. 9 õhtu. Päevakorras seisab: 1) protokoll, 2) 24. veebr. pühitsemine, 3) valimised ja 4) läbirääkimised. Peale selle oli EÜS-i poolt ette pandud, võtta seisukoht revisjonitoimkonna poolt organisatsioonidele välja saadetud kirja kohta.

Enne päevakorra kinnitamist esitab korporatsioonide rühm arupärimise „Üliõpilaslehe“ toimetusele. „Üliõpilaslehe“ 1. a. 12/13 numbris ilmund V. Adamsi poleemika puhul J. Muru vastu. Palub ühilasi protokollilt ettekandmise päevakorrast välja jätta. Mõlema ettepaneku vastu ei vaielda ja Edustus otsustab protokollilt kinnitamise päevakorrast ära jätta ning paigutada arupärimine päevakorra lõppu, neljandaks punktiks.

Esimeses ksv. R. Jann o tutvustab esialgse 24. veebruari pidustuste kavaga. Kavatakse pidada pidulik Edustuse aktus-koosolek.

Pidulikule istangule palutakse pääle Edustuse liikmete Ülikooli rektor ja prorektorid, ajakirjanikkude esindajad ja üliõpilasorganisatsioonide liitudest igäihest 3 esindajat ning liitudesse mittekuuluvaist organisatsioonidest 1 esindaja.

Läbirääkimistel juhatuse esitatud kava üle avaldatakse arvamist (ksv. Reintalu), et Edustus peaks pöörama läkitusega mitte üliõpilaskonna, vaid üldsuse poole, nõutakse kogu istangukäigu sõnasõnalist fikseerimist juhatuse poolt, pannakse ette rühmade esindajate kõned päevakorrast maha kustutada j. m.

Ksv. Elkeni (EÜS) ettepanekul minnakse päevakorras edasi hääletamiseta, kuna kõik esitatud ettepanekud antakse kaalumiseks juhatusele,

kes järgmiseks koosolekuks välja lõõtab lõpuliku kava.

Uueks abiesimeheks ülikooli lõpetanud O. Seini asemele valitakse kinnisel hääletusel ksv. Arnold Brinka (korporatsioonide rühmas) ühel häälel. Samuti valitakse ühel häälel Edustusest lahkunud ksv. H. Kuiva asemele esimeseks abisekretäriks ksv. Gottfried Häussler (organiseerimatu).

Veel on valida kaks revisjonitoimkonna liiget Edustusest lahkunud M. Mihkelsoni ning Andrejevi asemele ja üks liige „Üliõpilaslehe“ toimetusse Edustusest lahkunud ksv. Kadaku asemele. Ksv. Mägi (kogud) ettepanekul jäetakse aga need valimised järgmiseks koosolekuks, kuna koosolekul puuduvad rühmad, mis kokkuleppe järele peavad andma kaasvõitlejaid neile kohtadele.

Ksv. Elken (EÜS) paneb ette Edustusele arutamiseks ja seisukoha võtmiseks EÜS-i ja ENÜS. „Ilmatari“ rühma poolt järgmise ettepaneku: „Revisjonitoimkond on tema poolt 15. XII 1927. organisatsioonidele saadetud kirjaga oma kompetentsist õigustamata üle astunud, kuna maksva korra järele revisjonitoimkond võib teha ettekandeid ainult Edustusele juhatuse kaudu. Selle juures on revisjonitoimkond avalikkuse ette kandnud tõendusi, mis ei vasta Edustuse koosolekuil fikseeritud asjaoludele ning otsustele ja mis põhjendamatult diskrediteerivat varju heidavad Edustuse, tema organite ning üksikute ametnikkude tegevusele“.

Revisjonitoimkonna liige ksv. Jakobson leiab, et ei ole õige, nagu oleks revisjonitoimkond oma selgitava kirja org-idele saatnud aluseta.

Ksv. Reintalu (EÜS). Kiri jätab oma varjuheitmisega masendava mulje.

Ksv. Mägi (kogud; väikeblokk). See on tõsi, kuid tuleb sest, et kiri valgustab varjuheitvaid asju.

Ksv. Reintalu. Mägi ei tunne toimkondade korraldust. Revisjoni toimkond võib teha ettepanekuid Edustusele juhatuse kaudu, mitte aga ise-iseisvalt asju algatada.

Ksv. Mägi. Revideerijad ei saa arvestada sellega, kas revideeritav on otsusega nõus või mitte. Tuleb ette võtta järjekult uus revideerimine. Võite teha mistahes otsuse, sest teil on praegu enamus.

Tõstab üles kvoorumi küsimuse.

Selgub, et kvoorum on koos. Edustus võtab vastu häälteenamusega ksv. Elkeni ülaltoodud resolutsiooni.

Edasi teeb ksv. Elken ettepaneku revisjonitoimkond tagandada õigustamata kompetentsist ülestumise eest ja nimelt koosseisus, mis kõnealusele kirjale alla kirjutand: M. Michelson, E. Jakobson, Vl. Andrejev.

Ettepanekut kaitseb ksv. Reintalu (EÜS.)

Ksv. Adams (org-matu). Olen eelmistes vaielustes katsund jääda erapooletult õiglaseks pealtvaatajaks. Ning seesugusena leian, et kuigi revisjonitoimkond on eksind, ei tohiks sellest veel teha nii ranke järeldusi. Isegi riigiametnikku ei tagandata ta seletusi kuulamata. Siin aga tahtakse tagandada kogu revisjonitoimkond kuulamata ta seletusi. Nii ei mõisteta kohut. Enne tuleb süüdistus fikseerida, siis ära kuulata süüdistatav, kellel võib olla on mõjuvaid vabandusi oma teguviisile, siis alles võidakse teha otsus.

Ksv. Reintalu. Samast laagrist vaieldi omal ajal minu väidetele vastu, et Edustus asju peaks arutama asjaomase ksv. juuresolekul. Siin tuleb reageerida. Üliõpilaskonna tegeles on asetatud piinlikku seisukorda.

Ksv. Adams. Teie poolt on ette pandud terav abinõu, on ehk parem teie rühma enese seisukohalt, kui ei haarata nii tagajärjerkale sammule.

Ksv. Elken võtab oma ettepaneku revisjonitoimkonna tagandamise kohta käesoleva koosoleku päevakorrast ära, et revisjonitoimkonnal oleks võimalus vahepeal seletusi anda. Ühtlasi paneb ette teatada Edustuse otsus revisjonitoimkonna kohta kõigile, kellele revisjonitoimk. on saatnud oma kirja 15. XII 27, mis ka vastu võetakse.

Ksv. Kull (EÜS). Ajalehtedes on ilmunud mõnede üliõpilastegelaste kohta haavavaid ning tõeloledele mittevastavaid teateid. Paneb ette, et Ed. neid ekslikke teateid õiendaks.

Ksv. Adams. Ei saa põhimõtteliselt pooldada Üliõpilaskonna asjade kiskumist poliitiliste ajalehtede veergudele, olgu need parem- või pahempoolsed. Teised „annavad“ teisest talust vastu ja lõpuks võordume igast õiglusest ja kaasvõitlejalikkusest. Neil motiividel organiseerimata rühm hääletab ksv. Kulli ettepaneku poolt.

Ksv. Kulli ettepanek võetaks üksmeelselt vastu; õienduse teksti kokkuseadmiseks valitakse kolmeliikmeline komisjon, (Zernask (korp.), E. Kerem (väike seltsid), E. Kull (EÜS), kelle kokkukutsujaks üliõpilask. esimees.

Lõpuks palub ksv. Reintalu EÜS-i ja ENÜS. „Ilmatari“ rühma nimel, et Edustuse protokolliraamatusse saaks sisse kantud järgmine rühma avalik teadaanne, mis käib eelmisel Edustuse koosolekul aset võtnud vahejuhtumiste kohta:

«1) EÜS-i ja ENÜS „Ilmatari“ rühm peab oma kohuseks ära märkida Edustuse koosolekul 22. XI 27. ette tulnud Edustuse liikmete kategooriliselt lahkuminevaid väitlusi tõsiasiade konstateerimisel, Nimetatud koosolekul kinnitas ksv. M. Mihkelson (EÜS. „Põhjala“), et välisloimkonna endine laekur ksv. L. Kangur revisjonitoimkonna koosolekul 6. XI 27. on teatand, et välisloimkonna laeka tõendusdokumendid olevat läinud kaduma. Selle peale teatasid samal koosolekul viibivad vil. H. Kukke ja

ksv. J. Elken (mõlemad EÜS), et ksv. L. Kangur midagi sarnast ei ole öelnud 2) kui Edustuse liigete poolt esinefi protestiga selle puhul, et revisjonitoimkonna protokolliraamat ei ole olnud üliõpilasmajas ja sellega huvitatud Edustuse liikmetele puudus võimalus tutvuda revisjoni andmetega, teatas revisjonitoimkonna juhataja ksv. Mihkelson, et protokolliraamat on kogu aeg viibind Üliõpil. Juhatuse toas. Kategooriliselt vastupidist seletas ksv. J. Elken, kes protokolliraamatut juhatus toast ei ole leidnud, samuti ka Üliõpilaskonna esimees ksv. R. Janno, kelle poole oli pööratud ametlikult protokolliraamatu saamiseks. Lähemate küsimuste peale nimetas ksv. Mihkelson ka teatava kapi, kus protokolliraamat olevat seisnud. Ksv. ksv. Janno ja Elken teatasid selle peale kategooriliselt, et nad selle kapi põhjalikult olid läbi otsind ja kinnitada võivad, et raamatut seal polnud.

Ülaltoodud faktide juures on ühelt-poolt ksv. M. Mihkelsoni ja teiselt poolt vil. H. Kukke ja ksv. ksv. Elken ning Janno kinnitatud väitlused tõsiasiade konstateerimisel kategooriliselt lahku läinud, milline seisukord üliõpilase aumõiste nimel peaks olema väga tõsiselt hinnatav. Sellepärast on EÜS-i ja ENÜS „Ilmatari“ rühm

President R. Janno.

Ei salli pikki koosolekuid. Muidu lustlik tudeng ikka ja alati.

otsustand paluda käesoleva teadaande sissekandmist Edustuse protokollini ning selle sisu teatada EÜS-i ja EÜS „Põhjala“ esimeestele.» Edustus lubab häälteenamusega selle teadaande protokollini kandmist.

Koosolek lõpetatakse kvoorumipuudusel kell 12 o.

Edustuse koosolek

8. veebruaril 1928. a. kell 21.

Juhatab ksv. A. Brinka.

Protok. ksv. Paas ja Häussler.

Päevakorras: 1) protokollid, 2)

Eesti korporatsioonide rühma arupärimine, 3) revisjonitoimkonnaga ühenduses olevad küsimused, 4) Haigekassa põhikiri, 5) 24. veebruari pühitsemine, 6) valimised, 7) läbirääkimised.

Eelmise koosoleku protokollikohta teeb ksv. Mägi ettepaneku seda mitte kinnitada, kuna 1. II 28. Edustuse koosoleku otsus revisjonitoimkonna tegevuse hukkamõistmise kohta ei vastavat Edustuse tõelise enamuse seisukohale.

Peale mõningaid mõtteavaldusi selle kohta teeb ksv. Adams ettepaneku protokoll kinnitamiseks hääletusele panna.

Protokoll saab poolt 11 vastu 13, erapooleitud 2. Sellega jäetakse protokoll kinnitamata.

Järgneb eelmisel koosolekul kvoorumipuudusel arutamata jäänud

Eesti korp-ide rühma arupärimine Üliõpilaskonna Edustusele.

Ksv. esimees kannab ette arupärimise mille sissejuhatavale ja seletavale osale järgnevad kolm küsimust — arupärimine ise:

1) Missugustel andmetel kirjutab „Üliõpilaslehe“ peatoimetaja „Üliõpilaslehes“ Üliõpilaskonna Edustuse kohta nii hukkamõistvalt?

2) Miks on „Üliõpilasleht“ nihkunud kõrvale erapooleitult aluselt, lubades sarnast nähtust nagu „Üliõpilasleht nr. 12/13, 1927“?

3) Kas on artiklile, „Mina ja minu rühm“ „Üliõpilaslehe“ toimetus omas terves koosseisus lubamata märkuse teinud või on siin peatoimetaja tegutsenud omavoliliselt.

Ksv. Adams teatab, et ta arupärimisele enne vastata ei saa kui sellele on antud korrektne kuju, kuid asjale mitte takistusi teha tahtes soovib, et korporatsioonide rühm arupärimise vastavalt muudaks.

Pärast mõningaid vaidlusi ja mõtlevaldusi teatab ksv. Raudsepp: sõna „peatoimetaja“ on arupärimisse eksituse tõttu kirjutamise juures sattunud. Peaks olema sõnad: „Üliõpilaslehe“ toimetuse vastu.“

Arupärimisele soovitud kuju antud, võtab sõna vastuseks

Ksv. Adams. Kui astusin „Üliõpilaslehe“ peatoimetajaks, siis oli mul valida, kas tõsta akadeemiline leht oma väärilisele kõrgusele või jätta ta nii nagu ta oli. Oli enne hulk tööd ja vaeva kui „Üliõpilasleht“ jõudis praegusele tasapinnale nii sisult kui ka väliselt.

Mis puutub arupärimisse, siis peab nimetama seda, et kui saabus Muru artikkel, ei olnud toimetuse liikmeid kõiki enam Tartus: toimetuse ei tulnud kokku. Kuid nagu tean, polnud toimetuse liikmeil midagi minu kirjutise vastu. Muru artikkel oli niivõrt nõrk, naiiv ja saamatu, et ta oleks pidanud paberikorvi rändama. Et aga mõneltpoolt sooviti artikli ilmumist, siis andsin selles küsimuses järele. Muru artikelt ei saanud tervikuna avaldada, sest seal leidis üteldusi, mis ei kannata trükimusta ja mis on ebakohased akadeemilisele inimesele. Selles asjas mind süüdistada ja muid asjaolusid minu arvele kirjutada ei saa. Minu vahemärkused pole kellegi vastu midagi haavatavat sisaldanud. Olen enimgi põlemiseerinud, muuseas ka tuntud kirjanikkudega. Ning kui mind nüüd süüdistama tulla, et olen avaldanud kellegi korporandi artikli, siis pole see viisakas ja keegi ei suuda aru saada E. korporatsioonide rühma arupärimisest.

Ksv. Kriisa. Muru artikliga ei saa rahul olla. See oleks pidanud paberikorvi minema, sest ta on täiesti kõlbmatu. Selle toon on lubamatu ja ei ole ükskõik, mis meile serveeritakse.

Ksv. Raudsepp. Asjaolud on selged. Ei saa ametlikkudes asjades olla kord Adams, kord „Üliõpilaslehe“ peatoimetaja. Ka „Üliõpilasleht“ nr. 10. artikli toon on lubamatu. Edustuse kohta on öeldud, see olevat kroonuline klubi, kus arvatakse kord kokku, kord maha.

Ksv. Paas. On võitlusi, kuid neis peab olema korrektne. Muru omas kirjutises on tarvitanud ebakorrektsed üteldusi. Adams ei saa selles asjas üksinda süüdi olla.

Ksv. Häussler. Korporatsioonide rühm tahab „Üliõpilaslehe“ peatoimetaja asetada süüpinkki, kuid on sattunud ise sinna. Ksv. Muru artikkel sisaldab jämedusi, on sihilik, millest sihilikumat enam olla ei saa. Muru artikkel on naiivne, nt. kiitleb ta oma teenetega, mis ta isamaa hääks teinud. Ka sisaldab Muru artikkel laimdusi ja ebaõigeid teateid organiseerimatute rühma liigete ja organiseerimata üliõpilaste kohta.

Ksv. Reintalu. „Üliõpilaslehe“ toon peab meil südame lähedal seisma. Ta ei ole kroonu leht, vaid ta on olevuse tellijatest.

Ksv. Häussler esitab ülemineku vormeli: Edustus ära kuulates „Üliõpilaslehe“ peatoimetaja ksv. Adamsi seletuse, otsustab päevakorras edasi minna.

Ksv. Raudsepp. Esitan Edustusele ettepaneku: Üliõpilaskonna Ed. ära kuulates „Üliõpilaslehe“ peatoimetaja vastuse E. korp. rühma arupärimisele leiab selle olevat mitterahuldava.

Viimane ettepanek saab poolt 12, vastu 11 häält, erapooletuid 2. Ülemi-

neku vormel saab poolt 12, vastu 15 häält. Sellega on ksv. Raudsepa ettepanek läbi läinud.

Ksv. Adams. Teatan, et astun tagasi „Üliõpilaslehe“ peatoimetaja kohalt.

Kuni uue peatoimetaja valimiseni valitakse pea- ja vastutava toimetaja kohuste täijaks ksv. Ed. Roos.

Revisjontoimkonnaga ühenduses olevad küsimused.

Ksv. Mägi. Revisjontoimkonna kohta on välja saadetud kiri, mis tahab õiendamist. Ei saa ju salata, et Üliõpilaskonna asjaajamises on olnud korratusi, millest teatas revisjontoimkond. Pealegi on revisjontoimkonna poolt välja saadetud kiri kokku saadud toimkonna ettekandest Edustusele. Revisjontoimkonda süüdistada ei saa.

Ksv. Elken. Revisjontoimkonna kiri on vastolus Edustuse koosolekut fikseeritud asjaoludega.

Esitab ettepaneku: Edustus otsustab 1. II 28. a. tehtud otsusi revisjontoimkonna kohta harutusele mitte võtta, vaid nende juurde jääda.

Ettepanek saab poolt 11 ja vastu 15 häält, seega mitte vastu võetud.

Vahepeal kutsus koosoleku juhataja ksv. Elkeni sündmata vahelehiude pärast korrale ja teeb talle märkuse.

Ksv. Elken. Minu ettepanek revisjontoimkonna asjus pole tagasi lükatud. Siin on meil tegemist eelmise koosoleku otsuste muutmiseks selleks on poolt tarvis $\frac{2}{3}$.

Ksv. Mägi. Pole otsuste muutmist, sest eelmise koosoleku protokoll jäi kinnitamata.

Et küsimuses lahkarvamised on tekkinud, siis teatab koosoleku juhataja, et asja otsustamine jääb järgmiseks koosolekuks, kuna vahepeal pöörduakse kompetentsete isikute poole nõuküsimisega.

Tartu Üliõpilaskonna Haigekassa põhikirja

projekti esimesele lugemisele asudes selgub ksv. Kulli näidetest, et projekt sellisena ei või üldse lugemisele tulla, kuna ta on liig puudulik. Võetakse vastu ettepanek: Haigekassa põhikiri üldkomisjoni tagasi anda.

24. veebruari pühitsemine.

Ksv. Paas kannab ette üldjoontes E. V. 10. a. juubeli pühitsemise kava. Küsimus, kas Edustus võtab pa-

V. Adams.

Läbi ja läbi luuletaja.

raadist osa tervikuna või esindusega, jäetakse juhatuse otsustada.

Valimised.

Välisloimekonnast lahkuma ksv. Reintalu asemele valitakse ksv. Elken (EÜS), „Üliõpilaslehe“ toimetusse ksv. Kadaku asemele ksv. Marmor (radik.). Kuna revisjontoimekonna koosseis selgumata, siis sinna kandidaate ei nimetata, mistõttu selle valimine edasi lükkub.

„Veljesto“, Ü.S. „Rainla“, Ü.S. „Concordia“, E.N.Ü.S. „Ahava, E.Ü.S. Huljehts“) protestikiri ksv. J. Elkeni eelmisel koosolekul tehtud vahelehiide vastu ksv. Mägi aadressil.

Erakorraliseks teadaandeks sõna võttes kannab ksv. Mägi ette Eesti Üliõpilasseltside Liitu kuuluvate organisatsioonide nõude- ja protestikirja nimetatud asjas, mis adresseeritud Üliõpilaskonna Edustuse Eesti Üliõpilaste Seltsi ja E.N.Ü.S. „Ilmatari“

Ksv. Jakobson teatab sama vähemusrahvuste nimel.

Ksv. Kull. Ksv. Elken tegi vahelehiide isikuna ja pealegi erajutuajamises Sellepärast or. vabandamise nõudmine rühmalt ekslik. Pealegi on ksv. Elken Edustusest juba ise lahkunud.

Peale mõningaid vaieldusi teatab ksv. Mägi, et väikeseltside ja maa-alaliste kogude blokk seni, kui tema nõudeid ei täideta, jääb opositsiooni ja kutsub oma esindajad ameteist ära.

Vabariigi 10-aastaselt juubelpäevalt.
Üliõpilaskonnade esindused paraadil.

Järgmine Edustuse koosolek määratakse kindlaks 15. veebruarile.

Koosolek lõpeb kell 3 hommikul.

Edustuse koosolek.

15. veebruaril 1928, kell 21.

Juhatab ksv. Brinka.

Protokollivad ksv. Paas ja G. Häussler.

Päevakorras: 1) protokoll, 2) Üliõpilaskonna Haigekassa põhikiri, 3) 24. veebruari pühitsemise küsimus, 4) revisjontoimekonnaga ühenduses olevad küsimused, 5) valimised, 6) läbiarvamised.

Protokoll 1. II 28. kinnitatakse mõningate parandustega.

Edasi kantakse ette E. Ü. L-i kuuluvate seltside (E.Ü.S. „Ühendus“, Ü.S. „Liivika“, E.Ü.S. „Põhjala“, Eesti Naisüliõpilase Selts, E.Ü.S.

rühmale. Selles kirjas protesteeritakse ksv. Elkeni väljenduse vastu ja nõutakse 1) ksv. Elkeni ärakutsumist Edustusest ja 2) EÜS-i ja E.N.Ü.S. „Ilmatari“ rühma avalikku vabandamist Edustuse ees ksv. Elkeni väljenduse pärast.

Ksv. Kull (EÜS). Teatan EÜS-i ja E.N.Ü.S. „Ilmatari“ rühma nimel kindlasti ja lõpulikult, et ksv. Mägi poolt ette kantud seltside nõudmised osutuvad võimatuks juba üliõpilaskonna põhikirja ja valimisseaduse põhjal. Pealegi tulevad need nõudmised mitteõigustatud poolt, väljastpoolt Edustust.

Tehakse 5-minutiline vaheaeg.

Peale vaheaega nõuab ksv. Mägi väikeseltside ja maa-alaliste kogude bloki nimel avalikku vabandamist EÜS-i ja E.N.Ü.S. „Ilmatari“ rühmalt,

Sama teatab ksv. Häussler organisatsioonide rühma ja ksv. Jakobson vähemusrahvuste nimel.

Järgneb

Tartu Üliõpilaskonna Haigekassa põhikiri,

mis tuleb esimesele lugemisele. Aruandjana on kohal üldtoimekonna esindaja ksv. Eichwald, kes kannab parandatud projekti ette peatükiti nagu soovitud.

Põhikiri võetakse esimesel lugemisel 15 hääle pooltolekul väheste muudatustega vastu.

24. veebruari pühitsemine.

Sekretär kannab ette vastava komisjoni poolt välja töötatud Tartu Üliõpilaskonna Edustuse läkituse E. V. 10. aastapäeva puhul Eesti Üliõpilaskonnale. See tunnustatakse kõigiti vastuvõetavaks, lõpult vastuvõit

otsustatakse asetada 24. veebruaril Edustuse piduliku istungi päevakorda.

Paraadist otsustab Edustus osa võtta 3-liikmelise esindusega.

Järgmine päevakorra punkt on revisjontoiimkonnaga ühenduses olevad küsimused.

Ksv. M ä g i esitab vastuvõtmiseks järgmise ettepaneku:

Edustus tunnistab, et ta 1. II 28. vastu võetud otsusega revisjontoiimkonna poolt 15 XII 27. välja saadetud kirja kohta ei avalda umbusaldust revisjontoiimkonnale.

Ksv. K u l l. Ei ole tarvet selleks ettepanekuks. Edustus pole avaldanud revisjontoiimkonnale umbusaldust.

Peale mõningaid vastaspooleid arvamisaavaldusi võetakse vastu ksv. M ä e ettepanek 17 hääle pooltoleku.

Edasi teeb ksv. M ä g i ettepaneku vastu võtta rida Ü l. Edustuse majanduslikku tegevust hindavaid otsuseid, mis hoiaks ära eksiarvamisi revisjontoiimkonna tegevuse kohta, millise tekkimine võimaldatud 1. II 28. otsustatud kirja laialisaatmisega.

Vaidlused poolt ja vastu.

Kuulutatakse 5-minutiline vaheaeg. Uued vaidlused.

Ksv. K u l l teeb ettepaneku ksv. M ä e ettepanek komisjoni anda, mis lükatakse tagasi 14 häälega 7 vastu.

Ksv. K u l l. Kuna EÜS-i ja E.N. Ü.S. „Ilmatari“ rühmale ei ole võimaldatud varem tutvuda ksv. M ä e

J. Elken.
Ütleb, mis mõtleb.

pooli ette pandud resolutsioonidega ning et ettepanek, ksv. M ä e ettepanekud materjali laialisuse tõttu anda erikomisjoni läbi vaatamiseks, läbi ei läinud, siis protesteerib EÜS-i ja E. N. Ü.S. „Ilmatari“ rühm sellise juhuliku tegevuse vastu ja teatab, et ta selle küsimuse sisulisest arutlusest osa ei võta.

Ksv. M ä e ettepanek saab poolt 13, vastu 5, sellega võetakse vastu.

Valimised.

Esimesena asutakse revisjontoiimkonna valimisele. Kuna rühmad, kes peavad andma kandidaate, on asunud opositsiooni ja kandidaate üles ei sea, leiab ksv. R a u d s e p p (korp.), et opositsiooni asumisel kergelt on talitatud. Teeb ettepaneku kaaluda endise loomuliku töö jalule seadmise võimalusi.

Jälle 5-minutiline vaheaeg.

See lõppenud, esitab ksv. K u l l järgmise teadaande:

Edustuse koosolekul 8. II 27. ei kaitsenud EÜS-i ja „Ilmatari“ rühm ksv. Elkeni ja ksv. M ä e vahelist vahejuhtumist, vaid rühma liikmed hääletasid ksv. Elkeni väljaheitmise kui karistumäära vastu, kuna ksv. Elken oli juhataja poolt karistatud korrale kutsumisega, millise märkuse vastu ükski liige ei vaieldnud. Järelikult ei ole meie rühm ksv. Elkeni väljaastumist heaks kiitnud.

Ksv. P a a s. Teatan, et meie selitusega rahuldatud ei ole, kuid loobume opositsioonist töö pärast.

Valitakse: revisjontoiimkonna esimeheks ksv. E. J a k o b s o n (juut), liikmeks ksv. E. K e r e m (väike s.). Välisoiimkonna liikmeks ksv. A. A k k e r m a n („Ilmatari“), üldtoimkonda ksv. Z u p s m a n („Ilmatari“) üheks liikmeks, teise valimine lükatakse edasi, lugemislaua toimkonda ksv. B. B r e v e r n (saksl.). „Üliõpilaslehe“ peatoimetaja valimine lükatakse edasi.

Järgmise koosoleku päevaks määratakse 22. veebruar.

Koosolek lõpeb 3,43 öösel.

Edustuse koosolek.

22. veebruaril 1928, kell 21.

Juhatab ksv. R. Janno.

Protokollid ksv. Häussler.

Päevakorras: 1) protokollid, 2) Haigekassa põhikiri, 3) 24. veebruari pühitsemine, 4) läbirääkimised.

Eelmise koosoleku protokoll kinnitatakse.

Tartu Üliõpilaskonna Haigekassa Põhikiri

võetakse lõpulikult ühel häälel vastu.

Ksv. J a n n o. Ülikooli ringkonnades on soovi avaldatud, et Haigekassa põhikiri ei saaks 24. veebruari pidulikul istungil vastu võetud, sest ta peab veel läbi käima mitu teed. Ülikooli oleks piinlik arutada kava, mis pidulikul istungil sanktsiooni saanud. Me võiksim 24. II vastu võtta põhimõtteliku nõusoleku.

Sellega ühinetakse.

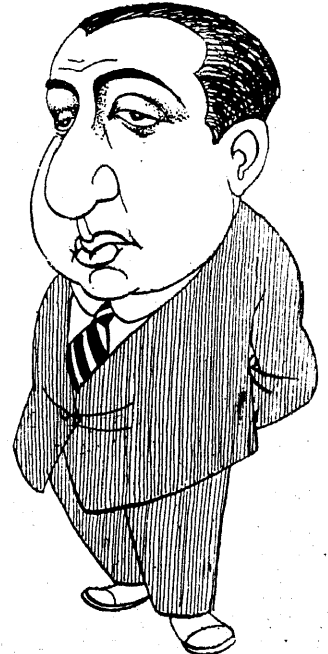
24. veebruari pühitsemise

küsimuses annab ksv. Janno täpse ülevaate pidustusist üliõpilaskonnas.

24 veebruari piduliku istungi päevakord kujuneb järgmisena kindlaks: 1) esimehe avasõna, 2) Riigikogu läkituse ettelugemine, 3) hümn, 4) Edustuse läkituse vastu võtmine, 5) Esitiste vastuvõtmine, mille alla kuuluvad: a) langenud üliõpilaste nimestiku koostamine, b) Üliõpilaskonna ajalookirjutamine, c) põhimõttelik otsus Üliõpilaskonna Haigekassa põhikirja vastu võtmise kohta, d) lõppsõna ja vivat et respublica.

Valimised.

Üldtoimkonda valitakse ksv. Zupsmanni asemele A. Käsebieer (EÜS) ja ksv. Mekkarti asemele ksv. A. M ä g i (maak. kogud).

E. Jakobson.
Armastab väga Edustust. Jääb praegusse Edustusse veel kauaks.

Edustuse valimised lähenevad.

Tulusad näpunäited, kuidas häält võita ja vastaseid lüüa.

„Üliõpilaslehe“ peatoimetaja kohale seatakse kandidaadiks ksv. A. Marmor (radik).

Ksv. Kull. Ma ei taha kandidaadi kohta midagi öelda, kuid pole hea, et „Üliõpilaslehte“ hakkab juhtima ksv, kes on aktiivne poliitikategelane. On ka tähtis, et see, kes saab toimetajaks, seisku enne mõni aeg lehele lähedal — ülesannetega tutvumiseks. Neil põhjuseil ei saa meie rühm ksv. Marmorit toetada.

Ksv. Raudsepp. Teen ettepaneku ksv. Roosi ametiaega pikendada käesoleva Edustuse volituste lõpuni.

Hääletusel saab ksv. Marmor poolt 4 ja vastu 11 häält. Ksv. Raudsepa ettepanek saab poolt 12, vastu 1 hääl. Sellega on „Üliõpilaslehe“ pea- ja vastutavaks toimetajaks valitud ksv. Ed. Roos.

Järgmine Ed. koosolek määratakse 2. märtsiks.

Koosolek lõpeb kell 11 õhtul.

Edustuse pidulik istung 24. veebruaril, kell 9 hommikul.

Juhatab ksv. Janno.
Protokollib ksv. Hirsch.

Päevakorras: (vt. eelmine prot.)

Ksv. Juhataja kannab ette peale päevakohast avakõnet Riigikogu läkituse ja peale selle Eesti Üliõpilaskonna Edustuse läkituse üliõpilaskonnale.

Järjekorras saavad sõna esitiste esitajad, kes peale lühikest sissejuhatust teevad alljärgnevad ettepanekud.

Ksv. Kull. Üliõpilaskonna Edustus otsustab kooskõlas Ülikooli Valitsusega astuda kohe samme Eesti vabadussõjas langenud kaasvõitlejate nimestiku koostamiseks, nendega ühenduses oleva ajajärgu kohta materjali kogumiseks ning langenud kangelaste-kaasvõitlejate mälestuse vääriliseks jäädvustamiseks.

Ksv. Brinka Panen Edustusele tänasel juubelpäeval ette tehtud töö tulemuste jäädvustamise mõttes asuda kõigelähemal ajal Eesti Üliõpilaskonna ajaloo koostamisele ja väljaandmisele.

Ksv. Mekkart. Tartu Üliõpilaskonna Edustus võtab tänasel ajaloolisel päeval, Eesti Vabariigi 10. aastase juubeli puhul vastu põhimõtelise otsuse, et tema kõik oma jõu ja parema tahte ning vastavad asutused kasutab ära selleks, et kooskõlas

Ülikooli Valitsusega viia ellu ja teostada Üliõpilaskonna Haigekassa põhikiri tarviliku intensiivsusega ja jõuküllusega.

Need ettepanekud võetakse vastu.

Edasi teatab ksv. juhataja, et on tulnud tervitused Soome ja Läti Üliõpilaskonnalt.

Järgneb ksv. Janno lõppsõna ja Vivat et republica.

Edustuse koosolek 2. märtsil 1928, kell 21.

Juhatab ksv. Janno.

Protokollib ksv. Paas.

Päevakorras: 1) protokollid, 2) uue Edustuse valimise välja kuulutamine, 3) valimised, 4) läbirääkimised.

Ksv. juhataja teeb ettepaneku, uue Edustuse valimised välja kuulutada 24., 25., 26. märtsiks 1928, mis ühel häälrel vastu võetakse.

Valimistoimkonda valitakse: ksv. ksv. Raudsepp, Mägi, Eichwald, Häusler, Jakobson.

Revisjontoimkonna teiseks liikmeks valitakse ksv. E. Greinert (saksl.).

Koosolek lõpeb kell 21⁴⁵.

Adieu Mimie!

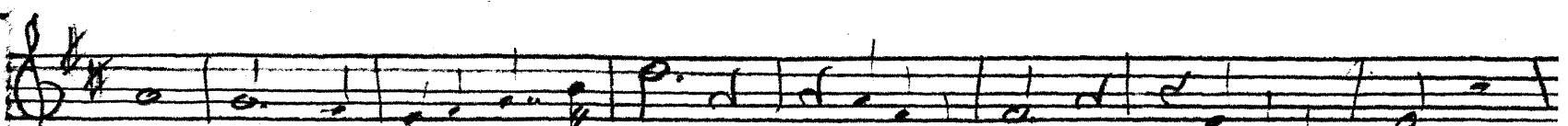
elli mi Wödeln... Gleichen was - Stand fängt sich, und es

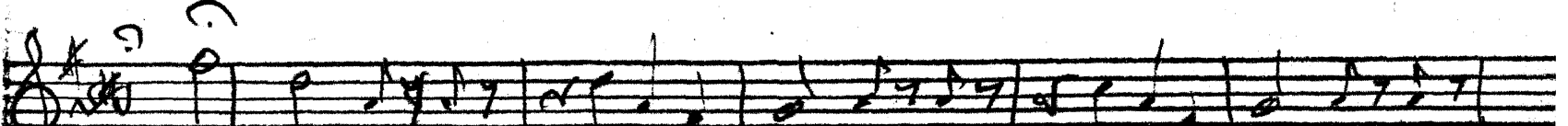
wehen sich die Zü - chen um - hüllendes Situation

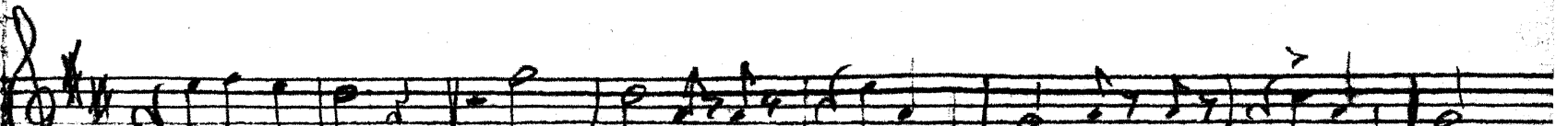
Kommt das Schicksal mit dem Pügel - dann verliert man auch die Zü -

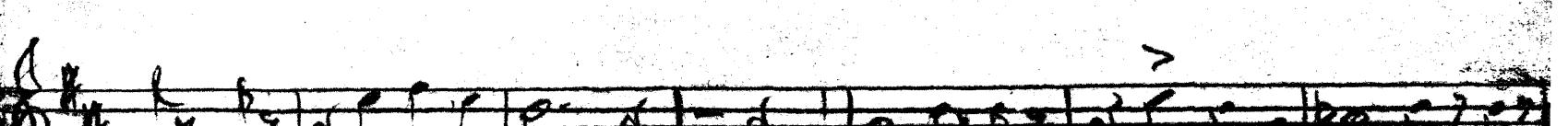
gel, Kei - ner muss dies mitgehen, denn sie getraut, es ist zu spät!

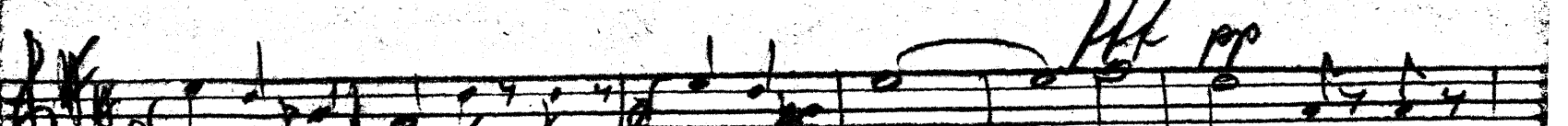
A - dieu, eli - mi du bist für eli - mi dass ich jetzt gel - eli - mi

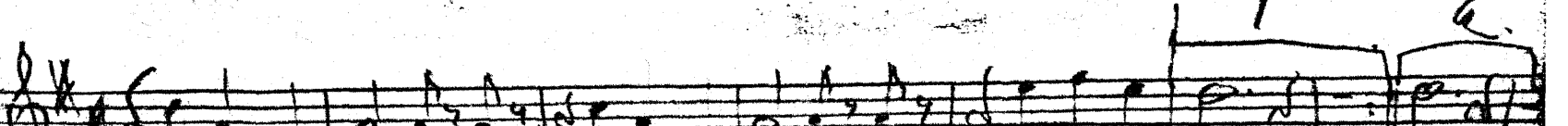
bricht mir das Herz! Ich - rock eli - mi, der Alkohol eli - mi erleuchtet voll

elli - mi, mit meinem Schwert! Good bye, eli - mi mach' kein Geschick eli - mi

und bleib mir bei eli - mi so viel ich kann Adieu eli - mi

und kein Portier eli - mi verteidig dich, Mami, der höchste Herr, Herr

Eesti Kirjanduse Seltsi Kirjastus.

Hendrik Ibsen: KEISER JA KALILEALANE.

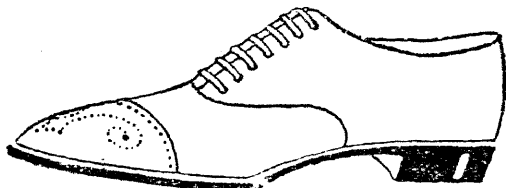
Maailma-ajalooline näidend. Tõlkinud G. E. Luiga. Autori pildiga. 426 lk. Hind 4 kr., kalingurköites 5 kr. 50 s.

Kõigis Ibseni töis valitseb paindumatu ja järelandmatu õiglustunne, mis ei luba mingit kokkulepet, kompromissi harjumuste ja päritud kommetega, sest „kompromiss on meie saadan,“ ei ka „neetud enamusega,“ sest „iialgi ei ole õigus enamuse poolt; enamus on alati, olgu ta vanameelne, vabameelne või sotsialdemokraatlik, ikka kõige kurjem tõe ja vabaduse vaenlane,“ aga õiged „seltskonna toed“ on „vabadus ja tõsidus“. Ibsen on igasuguse valskuse leppimatu vaenlane ja kisub seda armutult päevavalgele nii üksikus isikus kui abielus ja lastekasvatamises, ärielus, seltskonnas, omavalitsuses, riigis — katku ennast see ebatõde ja valskus missuguste tahes hilpudega. Ibsen'i ideaal on: täiuseni arenenud, vaba, tahtevõimeline inimese isik. „Milleks tahad olla, ole täiesti!“ hüüab ta ja laseb inimest ümber valada nagu rikkiäinud nõopi, et ta ainult poolpatune, poolvaga on olnud ja mitte kumbagi täiesti. Täiust aga peab inimene tahtma. „Kui sa ei jõua, antakse sulle andeks; aga mitte, kui sa ei taha.“ „Üks varandus on igäühel, millest ta ei tohi loobuda: tema kutse püha „mina“. — Ja inimese elusihit peab olema puhastada hinge, surmata eneses igasugune vale ja äratada lõvitahet.

Saapatööstus ja -kauplus

A. JOSSET,

asut. 1895. a. :: Tartus, Küüni t. 4,

Soovitab jalanõusid kõrges headuses ning täieliku vastutusega töö eest.

Kellakauplus ja parandustöökoda

J. VÄRK Promenadi t. nr. 9.

Soovitab:

paremate Schveitsi vabrikute seinä-, laua-, tasku- ja käekellasid; kella õige käigu kui ka headuse eest täielik vastutus. Paranduseks võetakse kõiksugu ajanäitajad kellad. Kuld ja hõbe parandustööd ja tellimised, töö tehakse asjatundlikult, hästi ja odavasti.

Moe- pudu- ja pesuäri VENNAD LEPP

Tartus, Kaubahoov nr. 2. -- Kõnetr. 4-81.

Alaliselt suur valik: värvilisi ja valgeid triiksärke, kraesid, manshette, kaelasidemeid, siidikaelashalle, trakse, kindaid, sukki, sokke, meester. ja naister. pesu, koetud vill. naister. jakke ja veste, laste ja spordikostüüme, pitse, pesatse ja kõiksuguseid hooaja moe-, pudu- ja pesukaupu.

Vihmavarje, jalutuskeppe. Villast lõnga rohkeis värves.

D. M. C. ja C. B. käsitööniite - Võimlemise- ja hommickingi.

Botikuid ja kalosse. Igasugune korralik auruga **riietevoltimine.**

Hinnad võistluseta odavad.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Üliõpilastele 5—10 % hinnaalandust!

Hind 25 senti.